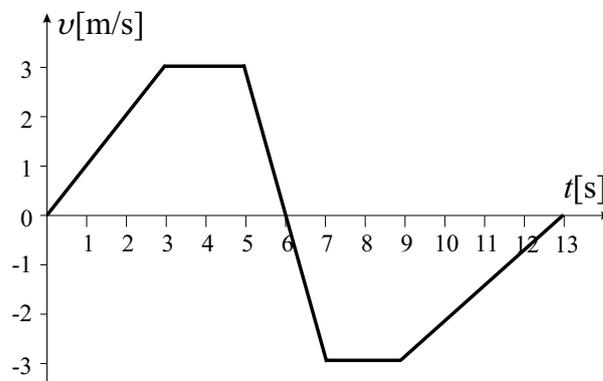

**ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ И
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

**Задаци за општинско такмичење из физике ученика
средњих школа школске 2000/2001. године
I разред**

1. Нађите временске тренутке између поноћи и поднева у којима се часовна и минутна казаљка на неком часовнику поклапају и израчунајте их са тачношћу од 1 минута. Нацртајте на истом графику временску зависност положаја обе казаљке израженог у обртајима и на њему означите нађене тренутке поклапања казаљки. (20 п.)
2. На графику (слика 1) је приказана зависност интензитета брзине од времена за неко тело које се креће праволинијски. Објасните кретање тела и одредите пређени пут за првих 13s кретања. Колика је удаљеност тела од почетног положаја у тренутку $t = 13\text{s}$? (Млади физичар 44, 1991/92.) (20 п.)
3. У возу који се креће брзином интензитета $v_1 = 36\text{ km/h}$ налази се путник. Он је измерио да други воз, чија је дужина $L = 600\text{ m}$ и који се креће у истом правцу и смеру као и први воз, прође поред њега за $t = 60\text{ s}$. Колика је брзина другог воза у односу на тог путника, а колика у односу на непокретног посматрача који стоји поред пруге? (20 п.)
4. Аутомобил масе $m = 970\text{ kg}$ креће се брзином интензитета $v = 50\text{ km/h}$. Колики мора да буде интензитет константне силе кочења да би се аутомобил зауставио на путу од $s = 20\text{ m}$? (20 п.)
5. Ударац у железничку шину на растојању $s = 1068\text{ m}$ од посматрача он чује $\tau = 3.0\text{ s}$ раније у шини него у ваздуху. Ако је познато да се звук у ваздуху простире брзином интензитета $v = 330\text{ m/s}$, колики је интензитет брзине звука v' у шини? (20 п.)

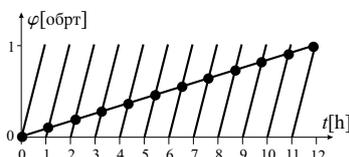
Слика 1

Задатке припремио: Антун Балаж
Рецензент: др Сунчица Елезовић-Хаџић
Председник комисије: др Мићо Митровић

**ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ И
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

**Решења задатака са општинског такмичења из физике
ученика средњих школа школске 2000/2001. године
I разред**

1. Однос интензитета угаоне брзине часовне казаљке Ω и интензитета угаоне брзине минутне казаљке ω је $\Omega/\omega = 1/12$ **2 п.** Ако уведемо ознаку за пуне часове $T_n = n$ h, тада је положај минутне казаљке на временском интервалу $[T_n, T_{n+1}]$ дат са $\varphi = \omega(t - T_n)$ **2 п.** (сведен на интервал $[0, 1$ обрт]), док је положај часовне казаљке дат са $\varphi = \Omega T_n + \Omega(t - T_n) = \Omega t$ **2 п.**, што је и приказано на слици 1 **4 п.** Казаљке се на том временском интервалу поклапају у тренутку t_n за који важи $\omega(t_n - T_n) = \Omega t_n$ **2 п.**, одакле је $t_n = \frac{\omega}{\omega - \Omega} T_n = T_n / (1 - \frac{\Omega}{\omega})$, односно $t_n = \frac{12}{11} T_n \Rightarrow t_n = \frac{12n}{11}$ h **2 п.** За $n = 0, 1, \dots, 11$ добијамо тражених 12 вредности за t_n , које су у облику час:минут дате са $t_0 = 00 : 00$, $t_1 = 01 : 05$, $t_2 = 02 : 11$, $t_3 = 03 : 16$, $t_4 = 04 : 22$, $t_5 = 05 : 27$, $t_6 = 06 : 33$, $t_7 = 07 : 38$, $t_8 = 08 : 44$, $t_9 = 09 : 49$, $t_{10} = 10 : 55$ и $t_{11} = 12 : 00$ **6 п.**

Слика 1

2. За прве 3 секунде интензитет брзине се повећава од нуле до $v_1 = 3$ m/s, кретање је равномерно убрзано са убрзањем интензитета $a_1 = 1$ m/s², а пређени пут је $s_1 = \frac{1}{2} a_1 t_1^2 = 4.5$ m **2 п.** Од $t_1 = 3$ s до $t_2 = 5$ s брзина је константна са интензитетом $v_2 = 3$ m/s, а пређени пут је $s_2 = v_2(t_2 - t_1) = 6$ m **2 п.** Од $t_2 = 5$ s до $t_3 = 6$ s кретање је равномерно успорено са убрзањем интензитета $a_3 = -3$ m/s², док је пређени пут $s_3 = v_2(t_3 - t_2) + \frac{1}{2} a_3(t_3 - t_2)^2 = 1.5$ m **2 п.** У тренутку $t_3 = 6$ s тело мења смер кретања и од $t_3 = 6$ s до $t_4 = 7$ s повећава интензитет своје брзине од $v_3 = 0$ m/s до $v_4 = 3$ m/s (пошто смо променили референтни смер, интензитети брзина су опет позитивни). Кретање је на поменутом интервалу равномерно убрзано са убрзањем интензитета $a_4 = 3$ m/s², а пређени пут је $s_4 = \frac{1}{2} a_4(t_4 - t_3)^2 = 1.5$ m **2 п.** Од $t_4 = 7$ s до $t_5 = 9$ s брзина је константна са интензитетом $v_5 = 3$ m/s, док је пређени пут $s_5 = v_5(t_5 - t_4) = 6$ m **2 п.** Од $t_5 = 9$ s до $t_6 = 13$ s кретање је равномерно успорено са убрзањем интензитета $a_6 = -0.75$ m/s², а пређени пут је $s_6 = v_5(t_6 - t_5) + \frac{1}{2} a_6(t_6 - t_5)^2 = 6$ m **2 п.** Укупан пређени пут за првих 13 секунди кретања је $s = s_1 + s_2 + s_3 + s_4 + s_5 + s_6 = 25.5$ m **2 п.** За првих 6 секунди тело се кретало у једном смеру и прешло $s_1 + s_2 + s_3 = 12$ m, а након тога је променило смер и прешло још $s_4 + s_5 + s_6 = 13.5$ m, што значи да се у тренутку $t = 13$ s налазило на растојању 1.5 m **6 п.** од почетног положаја.
3. У односу на путника други воз се креће брзином интензитета $v'_2 = L/t$ **6 п.**, одакле следи $v'_2 = 10$ m/s = 36 km/h **2 п.**, док је у односу на непокретног посматрача интензитет брзине другог воза v_2 дат са $v_2 = v_1 + v'_2$ **8 п.**, односно $v_2 = 72$ km/h **2 п.** Правац и смер ове брзине исти су као и за брзину првог воза **2 п.**
4. Како се након пређеног пута s аутомобил зауставио, важи $0 = v^2 - 2as$, где је a интензитет убрзања аутомобила. Одатле је $a = v^2/2s$ **9 п.**, док је интензитет кочионе силе дат са $F = mv^2/2s$ **8 п.**, односно $F \approx 4.7$ kN **3 п.**
5. Звук стиже до посматрача кроз ваздух за време $t = s/v$ **4 п.**, а кроз шину за $t' = s/v'$ **4 п.** Из $t - t' = \tau$ **4 п.** следи $s/v - s/v' = \tau \Rightarrow v' = sv/(s - v\tau)$ **6 п.**, односно $v' \approx 4.5$ km/s **2 п.**

Задатке припремио: Антун Балаж
Рецензент: др Сунчица Елезовић-Хаџић
Председник комисије: др Мићо Митровић